

СРЕДНО УЧИЛИЩЕ „ПЕТКО РАЧОВ СЛАВЕЙКОВ” КРИЧИМ
4220 гр. Кричим, бул. „Тракия” № 24; тел. 03145/24-73; e-mail: info-1601403@edu.mon.bg

Заповед № РД 10-44 / 15.09.2025 г.

УТВЪРЖДАВАМ:

Т. Кирякова

Директор на СУ “П. Р. Славейков“

ПРОГРАМА
ПО
гражданско, здравно, екологично и интеркултурно
образование
за периода 2025-2026 година

Настоящата програма е приета на заседание на Педагогическия съвет с протокол № 1 /15.09.2025 г.и е утвърдена със Заповед на директора № РД 10-44 от 15.09.2025 г.

I. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ:

Съгласно чл. 15, ал. 4 на Наредба № 13 от 21. 09. 2016 г. настоящата програма е институционалната политика за подкрепа и осъществяване на гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование в Средно училище „Петко Рачов Славейков“, гр. Кричим

1. СЪЩНОСТ:

- ✓ Гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование са взаимосвързани и формират интердисциплинарен комплекс, насочен към придобиване на социални, граждански и интеркултурни компетентности и на компетентности, свързани със здравето и поддържането на устойчива околна среда.
- ✓ Гражданското образование е насочено към формиране на гражданско съзнание и граждански добродетели и е свързано със знания за устройството на демократичното общество, за правата и задълженията на гражданина и с умения и готовност за отговорно гражданско поведение.
- ✓ Здравното образование е насочено към развитие на умения за създаване или поддържане на здравословен стил и условия на живот и за доброволното адаптиране към поведение, благоприятстващо здравето.
- ✓ Екологично образование е насочено към формиране на екологична култура, екологично съзнание и екологично поведение в тяхната взаимна връзка с оглед познаване на екологичните закони, защита, подобряване, управление и разумно използване на природните ресурси, както и опазване на природната среда и на екологичното равновесие.
- ✓ Интеркултурното образование е насочено към усвояване на знания за различни измерения на културните идентичности и за основни характеристики на интеркултурните отношения, формиращо позитивно отношение към разнообразието във всички области на човешкия живот, както и умения и нагласи за конструктивни взаимодействия в мултикултурна среда.

2. ЦЕЛИ:

2.1. Изграждане на автономна и активна личност, която:

- ✓ отстоява общочовешките ценности, ценностите на демокрацията и човешките права;
- ✓ познава институциите, структурата и процедурите на демократичното общество;
- ✓ зачита значимостта на всяка човешка личност;
- ✓ осъзнава и цени своята културна идентичност;
- ✓ взаимодейства с членовете на семейството си, общността и другите хора по конструктивен и уважителен начин;
- ✓ изразява обосновано и критично гражданската си позиция;
- ✓ взема самостоятелни решения относно своето развитие, проявява инициативност;
- ✓ носи отговорност за поведението си;
- ✓ поддържа здравословен начин на живот за себе си и за околните;
- ✓ познава и спазва нормите за екологична култура и поведение

2.2. Функциониране на всяка образователна институция като автономна, активна и саморазвиваща се общност, която:

- ✓ възпитава в демократичните ценности;
- ✓ насърчава инициативност, отговорност, солидарност;
- ✓ утвърждава демократична и здравословна среда, свободна от агресия и дискриминация;
- ✓ създава позитивна среда между представителите на различните културни общности чрез формите на ученическото участие и самоуправление.

3. НАСОКИ:

Учениците

- ✓ Да познават институциите и ценностите на демокрацията;
- ✓ Да се формират личности с позиция и способност да защитават своите права чрез различни дейности;
- ✓ Да изразяват гражданската си позиция;

- ✓ Да вземат решения за своето развитие;
- ✓ Да носят отговорност за решенията си.

4. РЕАЛИЗИРАНЕ

- ✓ Чрез учебното съдържание по общообразователните учебни предмети;
- ✓ В часа на класа;
- ✓ Чрез дейността на педагогическия съветник;
- ✓ В извънкласни и извънучилищни форми на работа;
- ✓ Чрез проекти и мултимедийни презентации, разработени от учители и ученици.

5. АКЦЕНТИ

- ✓ Здравно образование;
- ✓ Превенция на зависимостите /наркомания, алкохол, тютюнопушене;
- ✓ Сексуално образование и превенция на СПИН;
- ✓ Екологично образование и възпитание;
- ✓ Патриотично възпитание;
- ✓ Превенция на насилието;
- ✓ Справяне с гнева и агресията и мирно решаване на конфликти;
- ✓ Защита при бедствия и аварии;
- ✓ Превенция на тероризма и поведение при терористична заплаха;
- ✓ Безопасност на движението.
- ✓ Електронно управление и медийна грамотност.

II. ПОДХОДИ, НАЧИНИ И ФОРМИ НА ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА ГРАЖДАНСКОТО, ЗДРАВНОТО, ЕКОЛОГИЧНОТО И ИНТЕРКУЛТУРНО ОБРАЗОВАНИЕ:

1. В училищното образование гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование сеосъществяват в процеса на придобиването на всички видове училищна подготовка:

 В ЧАСА НА КЛАСА, ВКЛЮЧИТЕЛНО И ЧРЕЗ УЧЕНИЧЕСКОТО САМОУПРАВЛЕНИЕ;

Съобразно стратегическите цели и особености на училището, приоритетни тематични области за училището с

- I. Патриотично възпитание и изграждане на национално самочувствие.
- II. Толерантност и интеркултурен диалог.
- III. Безопасност на движението по пътищата.
- IV. Защита на населението при бедствия и аварии и катастрофи; оказване на първа помощ.
- V. Превенция на насилието, справяне с гнева и с агресията; мирно решаване на конфликти.
- VI. Превенция на тероризма и поведение при терористична заплаха; кибер защита.
- VII. Кариерно ориентиране /4 -7 клас/.
- VIII. Ориентация и противодействие на корупцията / 5 -8 клас/.

 В ЗАНИМАНИЯТА ПО ИНТЕРЕСИ В РАМКИТЕ НА ЦЕЛОДНЕВНА ОРГАНИЗАЦИЯ НА УЧЕБНИЯ ДЕН;

- I. Гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование в заниманията по интереси в рамките на целодневна организация на учебния ден се осъществяват от учителите в групите за целодневна организация на учебния ден чрез дейности и проекти, свързани с интердисциплинарния комплекс на чл. 3 от Наредба №13
- II. Времето за дейности по гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование може да се разпределя за групата равномерно през цялата учебна година или модулно в даден период от учебната година.

 В РАМКИТЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ ПО ОБЩА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ ПО РЕДА И ПРИ УСЛОВИЯТА НА ДЪРЖАВНИЯ ОБРАЗОВАТЕЛЕН СТАНДАРТ ЗА ПРИОБЩАВАЩОТО ОБРАЗОВАНИЕ;

- I. Гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование в процеса на придобиване на разширена подготовка се осъществяват интегрирано:
 - ✓ Неговото интегриране се реализира чрез усъвършенстване на отделни ключови компетентности чрез изучаване на общообразователни учебни предмети в рамките на избираемите учебни часове.
- II. Гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование в процеса на придобиване на допълнителната подготовка може да се осъществяват чрез обучение по учебни

предмети или модули, чрез интердисциплинарни програми, проекти или дейности по избор на учителя:

- ✓ Факултативните часове може да се използват и за дейности с ученическите съвети на всички нива или други форми на ученическо представителство, младежко лидерство и клубни занимания, при които се практикуват граждански и социални умения.

III. Гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование в часа на класа се осъществяват и чрез дейности за последователно развитие на класа като общност и за ученическо самоуправление на ниво паралелка, клас и училище:

- ✓ Извън тематичните области по ал. 1 Министърът на образованието и науката може ежегодно да определя и други теми, по които да се работи в часа на класа за осъществяване на гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование;
- ✓ Обучението по отделни тематични области по ал. 1 може да се осъществява от гост-лектори от съответните компетентни институции, от неправителствени организации или от общественици в присъствието на класния ръководител ;

В ДЕЙНОСТИ НА УЧЕНИЧЕСКОТО САМОУПРАВЛЕНИЕ (съгласно чл. 17, ал. 2 на Наредба № 13 и Приложение 5)

- I. Участие в различни форми на ученическо самоуправление и представителство;
- II. Организиране на доброволчески дейности във и извън училище;
- III. Поддържане на училищни медии с активното участие на учениците (училищен вестник и др.);
- IV. Организиране на училищни кампании, подкрепящи здравето, толерантността, социалната чувствителност, правата на човека, опазването на околната среда и пр.;
- V. Организиране на училищни празници и събития съобразно календара на световните, международните, европейските, националните, общинските, местните, професионалните и културните дати и празници;
- VI. Организиране на обучения на връстници от връстници;
- VII. Развиване на младежкото лидерство;

- VIII. Участие в клубове и неформални групи по интереси;
- IX. Реализиране на форми на посредничество, решаване на конфликти, превенция на агресията;
- X. Проучване на мненията, нагласите и очакванията на учениците относно процеса и съдържанието на училищното образование и предложения по училищния живот;

Насърчаване на неформалното учене на територията на училището за научаване чрез правене извън часовете за формално образование и неформално обучение.

III. РИТУАЛИЗАЦИЯ НА УЧИЛИЩНИЯТ ЖИВОТ.

Институционалните политики за подкрепа на гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование са насочени към изграждане и поддържане на демократична училищна организационна култура, която насърчава спазването на споделени правила, процедури, традиции и колективни ценности.

Училището организира свои училищни чествания и ритуали в следните случаи:

- ✓ откриването и закриването на учебната година;
- ✓ официалното раздаване на удостоверението за завършен първи клас, удостоверението за завършен начален етап на основната степен, свидетелството за основно образование;
- ✓ награждаване на отличили се ученици и учители;
- ✓ поддържането на училищен кът и съхраняването на училищното знаме;
- ✓ честването на националния празник, на официалните празници, на дните на национални герои и будители, на празника на патрона на училището;

IV. ОБЛАСТИ И КОМПЕТЕНОСТИ.

<i>Гражданско образование</i>	<i>Здравно образование</i>	<i>Екологично образование</i>	<i>Интеркултурно образование</i>
Междупersonни отношения	Психично здраве и личностно развитие	Вода, почва, въздух	Културни идентичности
Социална среда	Физическо развитие и	Енергия и климат	Културна осъзнатост

	дееспособност		
Права на човека	Превенция на употребата на психоактивни вещества	Биологично разнообразие	Културни различия, толерантност и конструктивни взаимодействия
Демократично гражданство	Безопасност и първа помощ	Потребление и отпадъци	Интеркултурно образование и права на човека
Идентичности и различия в обществото	Сексуално здраве и сексуално преносими инфекции	Общество и околна среда	
Власт, политика и демократични ценности	Лична хигиена		
Социална политика, справедливост и солидарност	Хранене		
Глобализация, плурализъм и толерантност			

V. ДЕЙНОСТИ И МЕРОПРИЯТИЯ

1. Възпитаване на дисциплинираност и гражданско поведение чрез:

1.1. Учебната, извънкласната и извънучилищната дейност.

Развитие на училищната общност.

Срок: през учебната година

Отг.: Класни ръководители

1.2. Спазване на Правилника за дейността на училището.

Срок: през учебната година

Отг.: Кл. ръководители,

Директор

1.3. Спазване на Правилника за осигуряване на безопасни условия на възпитание, обучение и труд.

Срок: през учебната година

Отг.: Директор

1.4. Провеждане Час на класа на базата на рамковия план за провеждане на часа на класа с активното участие на учениците.

Срок: през учебната година

Отг.: Класни ръководители

1.6. Организиране на Деня на ученическото самоуправление

Срок: 08.05.2026

отг.: Ученически съвет, учители

Тематични области	клас											
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Патриотично възпитание и изграждане на националното самочувствие	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
Толерантност и интеркултурен диалог	1	1	1	1	2	2	2	1	1	1	1	1
Финансова и правна грамотност, вкл. и „Моето първо работно място“								2	2	2	2	12
Военно обучение и защита на родината									5	5		
Безопасност и движение по пътищата	9	6	6	6	5	5	5	4	4	4	1	1
Защитата на населението при бедствия и аварии и катастрофи; оказване на първа помощ	4	4	4	4	5	5	5	5	5	5	3	3
Превенция на насилието, справяне с гнева и с агресията; мирно решаване на конфликти	1	1	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2
Превенция на тероризма и поведение при терористична заплаха; киберзащита	1	1	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2

Кариерно ориентиране				1			1		1			
Превенция и противодействие на корупцията					1	1	1	2	2	2	2	2
Електронно управление и медийна грамотност				1	1	1	1		1	1	4	
ОБЩО	20	17	17	19	22	22	23	22	28	29	21	27

Срок: през учебната година
Отг.: Класни ръководители

2. Възпитаване на национално самочувствие и продължаване на националните традиции.

2.2. Честване на всички национални и училищни празници.

Срок: през учебната година
Отг.: Класни ръководители

2.3. Запознаване и спазване на задължителните символи на Р. България и българското училище (национално и училищно знаме, държавен химн, герб, език, конституция и др.)

Срок: през учебната година
Отг.: Класни ръководители

2.4. Изграждане на система за сътрудничество на родители, училищно настоятелство, културни институции, фирми, организации и др., имащи отношение към възпитанието.

Срок: през учебната година
Отг.: Класни ръководители

*СУ „Петко Рачов Славейков”
гр. Кричим*

3. Здравно образование и екологично възпитание на учениците

3.1. Провеждане на здравни беседи на учениците

Срок: през учебната година

Отг. Медицинско лице

3.2. Разглеждане на здравни теми в Часа на класа- сексуална култура, наркомания, алкохолизъм, здравословен начин на живот и др.

Срок: през учебната година

отг.: Класни ръководители

3.3. Озеленяване на класни стаи, фойета и двора на училището

срок: 04.2026 г.

отг.: Класни ръководители

3.4. Провеждане на туристически походи и екскурзии

Срок: през учебната година

отг.: Учители по ФВС

3.5. Мероприятия за почистване на училищните площи и градските градинки около района на училището

срок: 29 април 2026 г.

3.6. Отбелязване на деня на Земята срок:

отг.: Класни ръководители

3.6. Отбелязване на международния ден за опазване на околната среда.

срок: юни 2026 г.
отг.: Класни ръководители

4. Възпитание в интеркултурна среда.

4.1. Провеждане на беседи, свързани със създаване на климат за сътрудничество на етническите и културните групи в класа в часа на класа.

Срок: през учебната година

Отг.: Класни ръководители

4.2. Създаване на мултикултурни общности (състави, отбори, екипи), за да се подобрят междугруповите отношения.

Срок: през учебната година

Отг.: Класни ръководители,
учители

4.3. Организиране на изложби посветени на обичаите и традициите на различните етноси.

Срок: май. 2026 г.

Отг: Стоян Трифонов,
Надежда Пеловска

4.4. За усвояване на българския книжовен език от ученици, за които българският език не е майчин, сеорганизира допълнително обучение по български език с цел подпомагане на образователното им приобщаване.

Срок: ноември 2025 - юни 2026 г.
Отг.: Учители по БЕЛ

5. Развиване на физическата дееспособност

5.1. Изготвяне на ученически спортен календар на училището.

Срок: 15. 09. 2025г.
Отг.: Учителите по ФВС

5.2. Провеждане на спортни празници и турнири.

Срок: през учебната година
Отг.: Учител по ФВС

6. Екип за реализиране на програмата (по чл. 19 на Наредба 13 за гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование):

За координиране при прилагането на училищните политики за подкрепа на гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование в Средно училище „Петко Рачов Славейков“ отговарят следните работни екипи:

- I. Комисии по организиране и провеждане на училищни празници и ритуали- Културен календар.
- II. Координационен съвет за противодействие на училищния тормоз
- III. Координацион екип за обща личностна подкрепа
- IV. Комисия по спортно-туристическа дейност
- V. Комисия по БДП
- VI. Комисия Защита при бедствия, аварии и катастрофи

7. Направления и дейности за реализиране на програмата.

Направления и дейности за реализиране на Програмата по здравно и екологично образование	Срок	Отговорници
I. Предварително проучване и диагностика		
1. Справка за здравния статус на учениците	24.09.2025 г.	Медицинско лице
2. Проучване сред учениците по актуална здравна и екологична проблематика - тютюнопушене, наркотици, сексуалност, замърсяване и др., участия в национални скринингови проучвания и анкети.	24.09.2025 г. 26.09.2025 г.	Класни ръководители Таня Митушева
3. Проучване сред учителите по въпроси, свързани с програмата за здравно и екологично образование.		
II. Научно-методическа подготовка на преподавателите, участващи в реализиране на Програмата		
1. Запознаване на педагогическия състав в училището: - Наредба № 13 от 21.09.2016 г. за гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование; - с училищната програма по здравно и екологично образование;	20.10.2025 г.	Директор
2. Работа в ЕКК на тема: “Здравни и екологични аспекти на обучението поотделните учебни предмети”	през годината	Председатели на ЕКК

IV. Извънучилищни дейности

1. Участие в спортни състезания. 2. Участие в мероприятия на БЧК. 3. Среща с представители от РИОСВ по екологични проблеми на областта. 4. Среща с активисти на младежкия БЧК.	през годината през годината април 2026 г май 2026 г	Учители по ФВС, медицинско лице Медицинско лице Учител по БЗО
---	--	--

VI. Социални дейности

1. Приобщаване на родителите за реализиране на Програмата.	през годината	Директор
2. Да се поставят акценти на родителски срещи по класове на тема: “Здравното образование и насилието в училището и обществото”	ноември през годината	Класни ръководители Директор и учители
3. Съвместна работа с Дирекция „Социално подпомагане“	през годината	Класни ръководители

12. КОНТРОЛ

1. Контролът по провеждането на възпитателната работа се осъществява от директора на училището и заместник-директорите по учебната дейност.
2. На контрол подлежи цялостната възпитателна дейност, съгласно настоящата програма и плана за контролната дейност на директора и заместник-директора по учебната дейност.
3. Резултатите от изпълнението на програмата се отчитат на заседание на Педагогическия съвет.